



Університети в публіцистиці та історіографії (VIII Астаховські читання, 25 - 26 червня 2004 року, Харків)

**Валерій Пікалов**

*Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник.*

*Випуск 7. Спеціальне видання:*

*Університети та нації в Російській імперії. –*

*Харків; Київ: Критика, 2005. – С. 294-295.*

*При використанні матеріалів статті обов'язковим є посилання на її автора з повним бібліографічним описом видання, у якому опубліковано статтю. Дана електронна копія статті може бути скопійована, роздрукована і передана будь-якій особі без обмежень права користування за обов'язкової наявності першої (даної) сторінки з повним бібліографічним описом статті. При повторному розміщенні статті у мережі Інтернет обов'язковим є посилання на сайт Східного інституту українознавства імені Ковальських.*

**Адреса редакції:**

Східний інститут українознавства імені Ковальських («Схід/Захід»), ауд. 4–87,  
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,  
пл. Свободи, 6,  
Харків, 61077,  
Україна.

**E-mail:** [siu.kharkiv@gmail.com](mailto:siu.kharkiv@gmail.com)

**Тел.:** +38 057 705 26 30;  
+38 096 1555 136

**Веб-сайт:** <http://keui.univer.kharkov.ua>

© Східний інститут українознавства імені Ковальських

© Автор статті

© Оригінал-макет та художнє оформлення – зазначене у бібліографічному описі видавництво

© Ідея та створення електронного архіву часопису – А. М. Домановський



*Валерій Пікалов (Харків)*

## **УНІВЕРСИТЕТИ В ПУБЛІЦИСТИЦІ ТА ІСТОРІОГРАФІЇ** (VIII Астаховські читання, 25–26 червня 2004 року, Харків)

Традиційні для Харківського університету Астаховські читання, названі на честь Віктора Івановича Астахова (1922–1972), засновника й першого завідувача кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського університету, цього року було присвячено 200-річчю Харківського університету й названо «Образи університетів в публіцистиці та історіографії». Слухачам було запропоновано 14 доповідей. Читання почалися виступом проф. Валентини Астахової (Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія») – «Харківський університет у працях Віктора Івановича Астахова». Відтак прозвучали доповіді, присвячені історії вивчення та вузловим проблемам історіографії середньовічних університетів: проф. Сергія Сорочана (Харківський національний університет, далі – ХНУ) – «Середньовічні університети: проблеми узагальнюючої історіографії»; асп. С. Карікова (ХНУ) – «Німецькі реформатори про місце університетів у розвитку Євангелічної церкви і школи».

У доповідях проф. Сергія Куделка (ХНУ) та проф. Девіда Робінсона (Державний університет Трумена, США) висвітлено діяльність засновників модерних університетів (відповідно Василя Каразина та Вільгельма фон Гумбольдта). Проблеми історіографії російських університетів XIX – початку XX ст. порушено у виступах доц. Людмили Посохової (ХНУ) «Образи Харківського колегіуму та Харківського університету: точки сполучення», доц. Олександра Капліна (ХНУ) «Слов'янофіли про особливості просвітництва Росії та про значення університетів для російської історії», н. с. В. Іващенко (ХНУ) «Харківський університет XIX століття в автобіографіях його викладачів та вихованців», асп. А. Зареченського (Харківський державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди)

“Польське питання” в університетах Російської імперії: проблеми історіографії», проф. Сергія Посохова (ХНУ) «Проблема кризи російських університетів другої половини ХІХ – початку ХХ століть у публіцистиці та історіографії».

Останній блок виступів тематично було пов’язано з оцінками процесу реформування університетів протягом 1920–1930-х років. Цій проблематиці присвятили свої доповіді доц. О. Рябченко (Національна академія міського господарства) – «Харківський інститут народної освіти імені О. О. Потебні в оцінках сучасників», асп. А. Парфіненко (ХНУ) – «На шляху до радянського вузу. Образ “ворога” української вищої школи в публіцистиці 20–30-х років», асп. В. Левченко (Одеський національний університет ім. Іллі Мечнікова) – «Новоросійський університет та Одеський інститут народної освіти: до спадкоємності традицій». Про долю університетських науковців на зламі епох говорила у своєму виступі «Образ університетського професора: П. М. Біцилли» проф. Т. Попова (Одеський національний університет). Матеріали читань опубліковано в «Харківському історіографічному збірнику» (2004, випуск 7).